

ساخت و اعتباریابی مقیاس مهارتهای درون فردی و بین فردی زوجها

نیره السادات سعادتمند^۱، عدرا اعتمادی^۲، فاطمه بهرامی^۳، مریم فاتحی زاده^۴

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۷/۲ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۰/۱۱

هدف: هدف این پژوهش ساخت و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس مهارتهای درون فردی و بین فردی زنان و مردان متأهل بود. **روش:** روش تحقیق، توصیفی از نوع آزمون‌سازی و جامعه مورد نمونه‌گیری زنان و مردان متأهل شهر تهران بود که از این میان ۴۷۰ نفر زن و شوهر (۲۷۷ نفر زن، ۱۹۳ مرد) به صورت داوطلب در این پژوهش شرکت کردند. برای ساخت مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی زوجها (IISCS) در مرحله اول طرح‌ریزی موضوع آزمون و در مرحله دوم با توجه به مبانی نظری و پرسشنامه‌های موجود، پرسشنامه‌ای طراحی شد که طی دو مرحله اجراء و پرسش‌نامه نهایی ساخته شد با روش‌های آماری از قبیل همسانی درونی (آلفای کراباخ)، همبستگی پیرسون، روش بازآزمایی، تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی جهت بررسی روایی سازه مورد تحلیل قرار گرفت. **یافته‌ها:** در فرایند ساخت و اعتباریابی مقیاس ۷۲ سؤال نهایی شد و عوامل درون فردی شامل: سندروم بازگشت به خانه مادری،

۱. دانشجوی مقطع دکتری مشاوره خانواده، مربی، گروه مشاوره و خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران، پست الکترونیک. n.saadatmand@edu.ui.ad.ir

۲. نویسنده مسئول: دکتری مشاوره و راهنمایی، دانشیار، گروه مشاوره خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران، پست الکترونیک. o.etemadi@edu.ui.ac.ir

۳. دکتری مشاوره و راهنمایی، استاد، گروه مشاوره خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران، پست الکترونیک. f.bahrami26@yahoo.com

۴. دکتری مشاوره و راهنمایی، دانشیار، گروه مشاوره خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران، پست الکترونیک. m.fatehizade@edu.ui.ac.ir

مکانیسم‌های دفاعی، خشم و تحریف‌های شناختی و عامل بین فردی شامل: آگاهی از همسر، فردیت-تعلق، حل تعارض و همدلی بدست آمد. در این مطالعه، ضرایب آلفای کرانباخ (همسانی درونی) ۰/۶۵ تا ۰/۷۸ را نشان داد و نتایج دوبار اجرای آزمون ضرایب همبستگی ۰/۵۴ تا ۰/۸۱ را مورد تایید قرار داد و تحلیل عاملی تاییدی برازشی با $GFI=0.95$ را نشان داد. شاخص‌های $GFI=0.95$ و $AGFI=0.91$ بود که برازش خوب مدل را نشان می‌دهد. شاخص نرم شده برازندگی، $NFI=0.93$ و شاخص برازش تطبیقی $GFI=0.95$ حاکی از برازش مناسب مدل طراحی شده است و واریانس خطای تقریبی $RMSFA=0.43$ برازش خوب مدل را نشان می‌دهد. نتیجه‌گیری: با استفاده از این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی زوجها برای سنجش این سازه در نمونه‌های ایرانی از پایایی، روایی و برازش کافی برخوردار است. واژه‌های کلیدی: ساخت و اعتباریابی، مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی زوجها

مقدمه

مبانی نظری موجود نشان می‌دهد، مؤلفه مهارت‌های درون فردی و بین فردی بیشتر در حوزه روان‌شناسی هوش هیجانی مورد بررسی قرار گرفته است، سازه مهارت‌های درون فردی به توانایی ما در تشخیص، تنظیم و بیان و ابراز احساسات خود به دیگران مربوط است؛ سازه مهارت‌های بین فردی به توانایی ما برای زندگی اثربخش، توجه به خواسته و نیازهای خود و دیگران، سازگاری با دیگران، همدلی کردن، حل مشکلات و توانایی مخالفت کردن با دیگران همراه با احترام بدون صدمه به خود و دیگران مربوط است (مایر، سالووی و کاروسو^۱، ۱۹۹۸، ۱۹۹۹ و ۲۰۰۱). بطورکلی مهارت‌های درون فردی به توانایی آگاهی از هیجان‌ها و کنترل و تنظیم آنها مربوط است و مهارت‌های بین فردی به توانایی آگاهی و فهم از خواسته‌ها و نیازهای دیگران و تنظیم روابط با دیگران مربوط است.

باتوجه به مطالعات مربوط به کیفیت زندگی زوجها و رابطه زناشویی سلامت، در این مطالعه سازه مهارت‌های بین فردی با چهار حیطه همدلی کردن، حل تعارض، فردیت و تعلق فرد و آگاهی از همسر و سازه درون فردی با چهار حیطه، مکانیسم دفاعی، خشم،

1. Mayer, J.D., Carus, D. & Salovey P.

سندروم‌های بازگشت به خانه مادری و تحریف‌های شناختی مورد توجه و بررسی قرار گرفته است. از آنجایی که آگاهی و کیفیت روابط بین فردی به هم مربوط است. توانایی تشخیص خواسته‌ها و نیازهای همسر، رویارویی و مواجهه مؤثر و توأم با احترام بدون صدمه به خود و همسر، مؤلفه آگاهی از همسر در این مطالعه بوده است نولر^۱ (۱۹۹۱). بین توانایی تشخیص و ابراز دقیق و صحیح احساسات و عواطف و مشکلات زناشویی رابطه معناداری مشاهده کرد (سیاروچی، ۱۳۸۳). لورنز^۲ (۲۰۰۶) بین تعارضات زناشویی کمتر و خودافشایی و آگاهی احساسی رابطه معناداری مشاهده کرد. مطالعات نشان داده است، عدم آگاهی شناختی و هیجانی و مشکل در بیان افکار و احساسات منجر به کاهش عملکرد بین فردی می‌شود (مگانک، وانهیول، واینسگرز^۳، ۲۰۱۰). همچنین آگاهی همسران از یکدیگر به خوبی می‌تواند اختلالات کارکردی آنها را پیش‌بینی کند (پدروسا، ویگل، ویرلز، ارنیچ، بائوملرو و کوویتکلمان^۴، ۲۰۰۸). تحریف‌های شناختی بین فردی، باورهای اغراق‌آمیز بسیار خشک، غیرعقلانی و مطلق‌نگر نسبت به رابطه یا طرف رابطه در زندگی است. از سال ۱۹۸۰ ادبیات تحریف شناختی بر روابط بین فردی متمرکز شد (مولر^۵ و ون زیل ۱۹۹۱؛ مولر و وندرمرو^۶ ۱۹۹۷؛ استاکرت و بورسیش^۷، ۲۰۰۳). حمام‌چی و بایکوزترک^۸ (۲۰۰۴) در ارزیابی تحریف‌های شناختی^۹ در روابط بین فردی سه عامل طرد^{۱۰}، انتظارات غیرواقعی^{۱۱} و سوء ادراک^{۱۲} را برای مقیاسی بدست آورده‌اند.

1. Noller, P.

2. Lorenz, O, et al.

3. Megank, R., & Vanheulely, S., & Vanheulely, S.

4. Pedrosa, F. & Weigl, M., & Wsseles, S.T., & Irmich, D., & Baumueler, E., & Winkadmann, A.

5. Moller, A.T., & Vanzyl, P.D.

6. Moller, A.T., & Vander Merwe, J. D.

7. Stakert, R., & Boursich, K.

8. Hamamci, Z., & Buykozturk, S.

9. interpersonal cognitive distortion.

10. interpersonal rejection.

11. unrealistic relationship expectation.

12. interpersonal misperception.

همچنین الیس^۱ (۲۰۰۳)؛ داتیل و پادسکی^۲ (۱۹۹۰) بین تحریف‌های شناختی و افکار تحریف شده و روابط زناشویی همسران ارتباط معناداری مشاهده کردند (به نقل از متیو مک کی، ترجمه محمدخانی، ۱۳۹۲). در امتداد مطالعات شناختی مشاهده شده است کارکردن روی عوامل شناختی توانسته است بر عملکرد جنسی اثر معناداری داشته باشد (کاپلان و سادوک^۳، ۲۰۱۵).

ملتون و شولنبرگ^۴ (۲۰۰۷) تحریف‌های شناختی بین فردی را تحت تأثیر عوامل درون فردی مشاهده کردند. در امتداد مطالعات زناشویی و روابط همسران، هری استاک سالیوان^۵ (۱۹۵۳) اولین بار تحریف‌های انتقالی^۶ را مطرح کرد. تحریف‌هایی که باعث می‌شد ما در روابط با همسرمان براساس تجارب با والدینمان رفتار کنیم (گلدنبرگ^۷، ترجمه حسین شاهی برواتی و همکاران، ۱۳۸۲). کرانبرگ^۸ (۱۹۸۴)؛ کاسلو^۹ (۲۰۰۱) بین سندروم‌های بازگشت به خانه مبدأ و روابط زن و شوهری ارتباط معناداری مشاهده کردند. سندروم‌های بازگشت به خانه مادری، انتظارات شکل گرفته توسط تجربه اولیه خویش با دیگران به ویژه مراقبین مهم زندگی، همراه با همانندسازی‌های فرافکنانه در روابط شخصی و فعلی خانواده می‌باشد (فریمو^{۱۰}، ۱۹۸۱). مطالعات بین روان‌سازهای اولیه و مشکلات زن و شوهری ارتباط معناداری مشاهده کرده است (اسماعیلی، زاده محمدی، حکیمی^{۱۱}، ۲۰۱۶؛ پورعباس^{۱۲}، ۲۰۱۶؛ نوایی، محمدی آریا^{۱۳}، ۲۰۱۶).

1. Ellis, A.
2. Dattil, F.M., & Podesky, C.M.
3. Kaplan, B.J., & Sadock, V.A.
4. Melton, A.M., & Schulenberg, S.E.
5. Salivan, H.S.
6. parataxic distortion.
7. Goldenberg, I., & Goldenberg, H.
8. Kernberg, O.F.
9. Kaslow, W.
10. Framo, J.L.
11. Esmaili, S., & Zade Mohammadi, A., & Hakimi, M.
12. Pourabbas, S.
13. Navaei, J., & Mohammadi Arya, A.

مک گلددریک^۱ (۲۰۰۳)؛ سیمون^۲ (۲۰۱۰)؛ بین سبک حل تعارض در خانواده اصلی و کارکرد مختل در روابط همسران در بزرگسالی رابطه معناداری مشاهده کردند. مورارو و جولیک^۳ (۲۰۱۱) نیز بین الگوهای ارتباطی در خانواده مبدأ و رضایت زناشویی در بزرگسالی رابطه معناداری مشاهده کرد. فلاک، واگنر و ماسمانا^۴ (۲۰۰۸)؛ مارک من، روهادس، استنلی، رایان و وایتون^۵ (۲۰۱۰)؛ گاردنر، بوسبای، بور و لیون^۶ (۲۰۱۱) و مک دانیل، درواین و گراونس^۷ (۲۰۱۷) همگی تجارب اولیه والگوهای منفی ارتباط در خانواده مبدأ و روابط بین فردی زناشویی را باهم مرتبط دانستند و معتقد بودند توانایی پیش‌بینی‌کنندگی تعاملات بین فردی اختلاف‌دار در همسران در ۵ سال اول ازدواج را دارند.

در امتداد مطالعات انجام شده در روابط بین فردی زوجها، همدلی با سه جزء شناختی، هیجانی و رفتاری که به معنای آگاهی از احساسات یکدیگر همراه با پاسخ همدلانه اصیل به صورت عملی به یکدیگر در روابط بین فردی خود را نشان می‌دهد (بروم^۸، ۲۰۰۲؛ استرایور و رابرتز^۹، ۲۰۰۴؛ جولیف و فارینگتون^{۱۰}، ۲۰۰۶؛ فریدبرگ^{۱۱}، ۲۰۰۷ و بوتتر^{۱۲}، ۲۰۱۰؛ داتیلو^{۱۳}، ۲۰۱۰).

سوسا، مکدونالد، راش بی‌لی، دیموسکا و جیمز^{۱۴} (۲۰۱۰)؛ جنی، بارنت و رانی^{۱۵}

1. Mc Goldrick, M.
2. Simon, V.A.
3. Muraru, A.A., & Juliuc, M.N.
4. Flack, D., & Wagner, A., & Mosmann C.P.
5. Markman, H.J., & Rhoades, C.K., & Stanley, S.M., & Rayan, E.P., & Whiton, S.W.
6. Gardner, B.C., & Busby, D.M., & Bur, B.K., & Lyon, S.E.
7. Mc Danier, B.J., & Drouin, M., & Gravens, J.D.
8. Broom, E.
9. Strayer, J., & Roberts, W.
10. Juliffe, D., & Farrington, D.P.
11. Freedberg, S.
12. Butter, R.P.
13. Dattilo, F.M.
14. Sousa, A.D., & McDonald, S., & Bushby, J.L. S., & Dimoska, A., & James, C.
15. Jeni, L., & Burnette. A., & Renae, F.

(۲۰۰۹)؛ کوتیزر، اسکارتی و پاسکال^۱ (۲۰۱۱)؛ کافمن^۲ (۲۰۱۱) همگی همدلی را عاملی ضروری در روابط بین فردی موفق مشاهده کردند. بارون کوهن^۳ (۲۰۰۳) همدلی زنان را بالاتر از مردان می‌دانست و در این مطالعه، جدایی و فردیت موفقیت‌آمیز، حاصل یک خود تمایز یافته است که از هم جوشی هم زیستانه به تفکیک شدگی در روابط بزرگسالی رسیده است.

ایفرت و فورش^۴ (۲۰۰۵) مشاهده کردند زن و شوهرهای مشکل دار به دنبال تغییر همسر مقابل هستند و این نقطه مقابل فردیت در روابط بین فردی است و این را آسیب در روابط بین فردی دانستند. فردیت در سطح درون فردی جزئی از هویت هر فرد است که در عین اینکه پدر و مادر و همسر است، فرزند والدین خود نیز هست و در سطح بین فردی، تمایز و فردیت به معنای توانایی ایجاد همزمان استقلال و فردیت و حفظ صمیمیت و تعلق با دیگران است و مشکل در شکل‌گیری تفرد در خانواده مبدأ در روابط زن و شوهری ایجاد اشکال و آسیب می‌کند.

بوون^۵ (۱۹۷۸)؛ پاپرو^۶ (۱۹۹۲)؛ اسکورون، استانلی و شاپیرو^۷ (۲۰۰۹)؛ تواسیون و فریدلندر^۸ (۲۰۰۱)؛ مک گلدریک و کارتر^۹ (۲۰۰۳)؛ کلور^{۱۰} (۲۰۰۹) بین فردیت یافتگی و صمیمیت با دیگران و سازگاری در ازدواج رابطه معناداری مشاهده کردند.

در راستای مطالعات و مشاهدات مربوط به روابط بین فردی، بین تعارضات به معنای عدم توافق دو فرد با یکدیگر و ناسازگاری نظرات و اهداف رفتاری که در جهت مخالف با یکدیگر صورت می‌گیرد و ناخشنودی همسران و کیفیت روابط زن و شوهری رابطه

1. Cutierrez, S.M., & Escarti, C.A., & Pascual, C.

2. Kufman, M.

3. Baron-cohen, S.

4. Eifert, G., & Forsth, J.

5. Bowen, M.

6. Papero, D.V.

7. Skowron, E.A., & Stanley, K., & Shapiro, M.

8. Tuason, M. J. Q., & Fridlander, M.

9. Mc Goldrick, M., & Carter, B.

10. Klever, P.H.

معناداری مشاهده کردند گاتمن^۱ (۲۰۰۰)؛ گاتمن و لونسون^۲ (۱۹۹۴)؛ گریش و فینچام^۳ (۲۰۰۱) و یکس و تریت^۴ (۲۰۱۰)؛ کریچلر، راجر، هزل و میر^۵ (۲۰۰۷)؛ دی^۶ (۲۰۰۳)؛ لاکوت^۷ (۲۰۰۷)؛ توفام، لارسون و هولمن^۸ (۲۰۰۵)؛ کلیر؛ داش و تایلر^۹ (۲۰۱۱)؛ سیفرت و شوار^{۱۰} (۲۰۱۰)؛ لاندی^{۱۱} (۲۰۱۳)؛ پی دیا^{۱۲} (۲۰۱۴)؛ ویت سون و وال - الشیخ^{۱۳} (۲۰۰۳)؛ فرحبخش^{۱۴} (۲۰۱۲) و (۲۰۰۴). جونز^{۱۵} (۲۰۰۳) تعارضات زناشویی را پیش بینی کننده قوی تری از مسایل مالی، جنسی ویا کمبود عشق در نارضایتی زناشویی و طلاق مشاهده کردند.

همچنین متغیر دیگری که در روابط زوجها عامل مؤثری مشاهده شده خشم است. هیجانی که به شکل بنیادین با تهدید و ارزیابی منفی همراه است، پاسخ‌های فیزیولوژیک را فعال می کند و معمولاً با باورهای مربوط به تصدیق خود و سرزنش دیگران همراه است (اولی^{۱۶}، ۱۹۹۲؛ آوریل^{۱۷}، ۱۹۸۳؛ بالدمیستر، استیلول و وومن^{۱۸}، ۱۹۹۰). پرخاشگری در بردارنده آسیب و تنبیه به فرد مقابل است (باریو، آلوچا و اسپیلبرگ^{۱۹}، ۲۰۰۹). زوکالی^{۲۰} و همکاران (۲۰۰۷)؛ کرامر^{۲۱} (۲۰۰۲) بین مکانیزمهای دفاعی و تجربه ابراز

1. Gottman, G.M.
2. Gottman, G.M., & Levenson, R.W.
3. Grish, J.H., & Fincham, F.D.
4. Weeks, G.R., & Treat, S.R.
5. Krichler, F., & Radjer, C., & Holz L.E., & Meier, K.
6. Day, R.
7. Laquet, W.
8. Topham, G.L., & Larson, J.H., & Holman, J.B.
9. Claire, M., & Dush, K., & Taylor, G.
10. Siffert, A., & Schowara, B.
11. Lundy, J.C.
12. Paidieia, P.
13. Whitson, S., & El-sheikh, M.
14. Farahbaksh, K.
15. Jounes, H.E.
16. Oatly, K.
17. Averill, J.R.
18. Baldmeister, R.F., & Stillwell, A., & Wotman, S.R.
19. Barria, V., & Aluja, A., & Speliberger, C.
20. Zocali, R., (et al)
21. Cramer, P.

خشم رابطه مشاهده کردند.

لاندی، (۲۰۱۳)؛ هاوتون^۱ (۲۰۰۷)؛ پی دیا (۲۰۱۴)؛ زیگل، بازنی و بازینسکا^۲ (۲۰۱۴)؛ یلسما، هاوستات، اندرسون و نیلسون^۳ (۲۰۰۰)، بین خشم و رضایت جنسی، سازگاری زناشویی، سبک حل تعارض، شادمانی در روابط بین فردی و پیوند عاطفی زوجها رابطه معنادار مشاهده کردند.

در امتداد مطالعات مربوط به روابط درون فردی و بین فردی زوجها نقش مکانیزمهای دفاعی نیز مشاهده شد. مکانیزمهای دفاعی فرایندهای شناختی و خودکاری هستند که از افراد در برابر اضطراب، ادراک خطریا عوامل تنیدگی را حمایت می کنند و واسطه بین واکنش در برابر تعارضهای هیجانی با عوامل تنیدگی زای درونی و بیرونی هستند، مکانیزمهای دفاعی دو ویژگی مشترک دارند: تحریف و انکار واقعیت (کرامر^۴، ۲۰۰۰). دفاعها را به سه دسته رشد نیافته روان آزوده و رشد یافته تقسیم کردند (اندرو، سینگ و باند^۵، ۲۰۰۰). دوانلو^۶ (۱۹۹۵) دفاعهای اصلی را با ماهیت درون روانی و دفاعهای تاکتیکی را بیشتر با ماهیتی بین فردی مشاهده کرد.

کاسلو^۷ (۲۰۰۱) کاهش دفاعهای تاکتیکی را که ماهیتی بین فردی دارند، رابطه شان را با بهبود روابط زوجهای معنادار مشاهده کرد و برخورد با پدیده انتقال و ارتقاء رضایت زناشویی و عمیق تر شدن درک زوجها از یکدیگر را نیز مشاهده کرد.

قدسی (۱۳۹۳)؛ ریحانی (۱۳۹۰) و شاکردولق (۱۳۹۴) بین مکانیسمهای دفاعی رشد یافته کمتر و مکانیسم دفاعی رشد نیافته و آزوده بیشتر در زوجها متقاضی طلاق رابطه معنادار مشاهده کردند و ۳۰ درصد واریانس سازگاری زناشویی را از طریق مکانیسمهای

1. Hawton, K.

2. Szczygiel, D., & Buszny, J., & Bazinska, R.

3. Yelsma, P., & Hovestadt, A.J., & Anderson, W.T., & Nilsson, J. E.

4. Cramer, P.

5. Andrews, G., & Singh, M., & Bond, M.

6. Davanloo, H.

7. Kaslow, W.

دفاعی تبیین کردند.

همچنین مطالعات بسیاری بین مهارت‌های روابط بین فردی و مشکلات روابط بین فردی همبستگی بالایی نشان داده است (منصور و وخشور، ۱۳۸۷). پژوهش‌های مشاهده شده نشان از اهمیت بررسی مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی با سازه‌های ارائه شده می‌باشد.

از سال ۱۹۵۵ محققین حوزه هوش هیجانی به دنبال ساخت پرسشنامه‌ی هوش عاطفی بوده‌اند. پرسشنامه سایبریاشرنگ^۱ در سال ۱۹۹۴ ساخته شد و در سال ۱۹۹۷ پرسشنامه بار-اُون^۲ منتشر شد و پرسشنامه توانش^۳ (ECI) توسط گلمن و بویاتزیس^۴ تهیه شد و مقیاس جدیدتر^۵ (EQMAP) توسط اری اولی اعتباریابی شد. مقیاس هوش عاطفی شوته از جمله آزمون‌هایی بود که جهت اندازه‌گیری هوش عاطفی در سال ۱۹۹۸ ساخته شد و شامل سازه‌های خودآگاهی، خودتنظیمی، خودانگیزگی، همدلی و مهارت‌های اجتماعی است (شوته، مالو، تورستن سو، باترو روک، ۲۰۰۷).

باتوجه به سوابق موجود در مقیاس‌ها در حیطه روان‌سنجی خانواده، آزمون‌ی که سازه‌های معرفی شده در حیطه مهارت‌های درون فردی و بین فردی زنان و مردان متأهل را مورد سنجش قرار دهد، مشاهده نشد، به همین دلیل ضرورت ساخت و اعتباریابی چنین آزمون‌ی در حوزه مطالعات خانواده و زوجها در ارزیابی مهارت‌های زناشویی و تشخیص مشکلات زوجها خود را نشان می‌دهد. همچنین آزمون‌ی که بتواند قبل و بعد از مداخلات زوج‌درمانی جهت بررسی اثربخشی مداخلات زوج‌درمانی به ارزیابی مهارت‌های درون فردی و بین فردی زنان و مردان متأهل همزمان پردازند، اهمیتش مشاهده می‌شود. براین اساس اهداف پژوهش، ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس مهارت‌های درون فردی

1. Shering, S.

2. Bar-on, C.

3. Emotional Competence Inventory.

4. Golman, D. & Boyatzis, R.

5. Emotional Qualitative MAP Questionnaire.

و بین فردی زنان و مردان متأهل شامل روایی سازه، روایی همگرا و تشخیصی (افتراقی)، همسانی درونی و پایایی بازآزمایی، تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی و برازش مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی بود.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

روش مطالعه توصیفی از نوع آزمون‌سازی؛ و جامعه مورد پژوهش کلیه زنان و مردان متأهل شهر تهران بوده است. ۴۷۰ زن و مرد بصورت داوطلب در دسترس در این پژوهش شرکت کردند. شرایط لازم برای شرکت در پژوهش عبارت بودند از: الف) رضایت داوطلب ب) داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم ج) نداشتن بیماری روانپزشکی که مستلزم مصرف دارو بود.

مراحل ساخت آزمون (IISCS)^۱

مرحله اول: پس از تعیین و طرح‌ریزی موضوع آزمون، تعاریف حوزه‌های آن و بررسی ویژگی‌های مؤثر بر مهارت‌های درون فردی و بین فردی زناشویی زوجها براساس مطالعات نظری و مشورت با اساتید صاحب نظر انجام شد. همچنین نظرخواهی از ۳۰ زوج از طریق پرسشنامه بازپاسخ به تعداد هشت سؤال و طبقه‌بندی پاسخ‌های آنها در طراحی سؤالهای آزمون مورد استفاده قرار گرفت.

مرحله دوم: باتوجه به مبانی نظری، نظرات اساتید و پاسخ‌های انشایی زوجها در نهایت پرسشنامه‌ای با ۱۲۰ عبارت تهیه شد و برای بررسی بیشتر در اختیار متخصصان قرار گرفت. در بررسی روایی محتوایی پرسشنامه، سی عبارت از ۱۲۰ عبارت کنار گذاشته شد و برخی عبارات تصحیح و ویرایش شد و باتوجه به اینکه برخی از اشخاص تمایل به

1. Intrapersonal-Interpersonal Skills Couple Scale.

پاسخ صرفاً منفی یا صرفاً مثبت دادن به هر پرسشی دارند، محتوای پرسشنامه متنوع انتخاب شد. (برخی مثبت و برخی منفی) تا از پاسخ‌های غیرواقعی آزمون‌ها جلوگیری بعمل آید.

مرحله سوم: در جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات، پرسشنامه ۹۰ سؤالی روی ۵۰ نفر از زوجها نشان داد که تعداد ۱۸ سؤال باید از مجموع سؤالات پرسشنامه باید حذف شود تا پایایی پرسشنامه به میزان قابل قبولی برسد و پس از تجزیه و تحلیل جداگانه‌ای هریک از هشت خرده‌مقیاس، پرسش‌هایی که بالاترین اعتبار (آلفای کرانباخ) را نشان داده‌اند برای آن خرده‌مقیاس انتخاب شدند.

پرسشنامه نهایی با ۷۲ گویه و برای سنجش مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی زوجها با ۴ خرده‌سازه درون فردی (مکانیسم‌های دفاعی، سندروم بازگشت به خانه مبدأ، تحریف‌های شناختی، خشم) و ۴ خرده‌سازه بین فردی (همدلی، حل تعارض، فردیت - تعلق، آگاهی از همسر) در جامعه ایرانی ساخته و هنجاریابی شده است. دو متغیر مهارت‌های درون فردی - بین فردی در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم به ارزش عددی ۱ تا ۵ را می‌سنجد. نمره بالای مقیاس بین فردی نشان‌دهنده مهارت بالا و نمره پایین در مقیاس درون فردی نشان‌دهنده مهارت بالا می‌باشد. در این مقیاس علاوه بر هشت نمره مربوط به هشت خرده‌سازه، یک نمره کل برای هر آزمودنی نیز محاسبه می‌شود.

در مقیاس مهارت‌های درون فردی هرچه زوجها نمره کمتری بیاورند نشان‌دهنده مهارت بیشتر آنها در این سازه می‌باشد و برعکس هرچه زوجها نمره بالاتری بیاورند نشان‌دهنده ناکارآمدی آنها در مهارت‌های درون فردی می‌باشد. بدین معنی که در سازه‌های مکانیسم دفاعی، خشم، سندروم بازگشت به خانه مادری و تحریف‌های شناختی هرچه زوجها نمره کمتری دریافت کنند، مهارت مدیریت بر مکانیسم‌های دفاعی، تنظیم خشم، مدیریت بر سندروم‌های بازگشت به خانه مادری و مدیریت تحریف‌های شناختی را دارند. در سازه مهارت‌های بین فردی (همدلی، حل تعارض،

فردیت-تعلق و آگاهی از همسر) زوجها هرچقدر نمره بالاتری دریافت کنند در مهارت های این سازه کارآمدتر هستند و نمره پایین در مقیاس مهارتهای بین فردی نشاندهنده ناکارآمدی در این مهارت می باشد.

مقیاس دیگری که در این مطالعه از آن استفاده شد، مقیاس عملکرد خانواده (FAD-I)^۱ بود: این ابزار براساس مدل مک مسترو و باهدف سنجش ویژگیهای ساختاری خانواده تهیه شده است. اپستین، بالدوین و بیشاپ^۲، (۱۹۸۳) این مقیاس برای سنجش خانوادهای سالم و بیمار و الگوهای تبدلی میان اعضای خانواده مورد استفاده قرار می گیرد. مدل مک مستر، کارایی خانواده را در شش بعد مورد سنجش قرار میدهد شامل: شش بعد (حل مشکل، ارتباط، نقشها، واکنشهای عاطفی، مشارکت عاطفی، مهار رفتار)

ایشتاین، بالدوین و بیشاپ^۳ (۱۹۸۳) در پژوهشی روایی همزمان FAD با مقیاس سازگاری ازدواج لاک والاس^۴ را مورد بررسی قرار دادند. آزمون (FAD) توانست ۲۸ درصد (R= ۰/۵۳) واریانس (LWMAT) را بطور جداگانه برای هریک از زوجها پیش بینی کند در خاتمه فرم ۵۳ ماده ای (FAD) با حداقل آلفای ۰/۷۵ و در سطح $P < ۰/۰۰۱$ معنادار بود. آماده سازی FAD پس از تحلیل عاملی جهت اجرا در ایران توانست، ضریب آلفای کرانباخ سازه های نقشها ۰/۹۲ سازه حل مشکل ۰/۷۵ سازه ابراز عواطف ۰/۷۷ و کل مقیاس ۰/۹۳٪ و کلیه ضرایب فوق در سطح $P < ۰/۰۰۱$ معنادار است.

همچنین ضرایب همبستگی بین FAD-I FAD (فرم ایرانی مقیاس) و سازه هایشان با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون محاسبه شد. ماتریس این ضرایب همبستگی همگی در سطح $P < ۰/۰۰۱$ معنادار است. پس از تایید آماری اعتبار FAD-I سازه های آن نیز نامگذاری شد؛ باتوجه به تعداد تکرار موضوعها و بار عاملی آنها، بعد عمده هر سازه

1. Family Assessment Device Iranian (FAD-I).
2. Epstein N.B., & Baldwin, L., & Bishop, D.S.
3. Epstein, N.B., & Baldwin, L.M., & Bishop, D.S.
4. Locke -Wallace Marital Adjustment Test (LWMAT).

حدوداً تعیین و برهمن اساس نام‌گذاری شد (قوی‌ترین سازه FAD-I (۱۴/۲۲) که عنوان نقشها به این سازه داده شد، دومین سازه با ارزش ویژه (۲/۶۶) عامل حل مشکل نامیده شد و بالاخره به سومین سازه آن با ارزش ویژه (۲/۰۱) عنوان ابراز عواطف داده شد. سازه نقشها (۲۶/۸) درصد واریانس، سازه حل مشکل (۵) درصد واریانس و سازه ابراز عواطف (۳/۸) درصد واریانس و مجموع آنها (۳۵/۶) واریانس کل کارایی خانواده را توجیه می‌کنند. محتوای FAD-I دارای ۴۵ ماده است. در طیف لیکرت چهاردرجه‌ای از کاملاً موافق (۱) تا کاملاً مخالف (۴) ساخته شده است. نمرات کمتر نشانه‌ی عملکرد سالم‌تر است؛ این مقیاس با ضرایب آلفای ۰/۷۲ تا ۰/۹۲ از همسانی درونی خوبی برخوردار است. پایای کل مقیاس ۰/۹۱ بدست آمده است (نجاریان، ۱۳۷۵).

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های بدست آمده از اجرای پرسشنامه IISCS (مهارت‌های درون فردی و مهارت‌های بین فردی زوجها) بر روی گروه نمونه از شاخص‌های توصیفی میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد. از روش‌های همسانی درونی (آلفای کرانباخ) ضریب همبستگی پیرسون و روش بازآزمایی با تحلیل عاملی برای بررسی روایی سازه پرسشنامه و تحلیل عامل تاییدی جهت سنجش برازش آزمون استفاده شد.

یافته‌ها

مقیاس مهارت‌های درون فردی بین فردی (IISCS)؛ پرسشنامه عملکرد خانواده (FAD-I) به شکل فردی اجراء شد. تعداد زوجهای زن ۲۷۷ نفر (۵۸/۹ درصد)، زوجهای مرد ۱۹۳ نفر (۴۱/۱ درصد) و در مجموع ۴۷۰ زوج بودند. سن زوجها بیست و پنج ساله ۱۶ نفر (۳/۴ درصد)، زوجهای ۲۵ تا ۳۰ سال (۵۸ نفر) (۱۲/۳ درصد)، زوجهای سی تا سی و پنج سال ۱۴۰ نفر (۲۹/۸ درصد) و سی و نه سال به بالا ۲۵۶ نفر (۵۴/۵ درصد) و در مجموع ۴۷۰ نفر (۱۰۰ درصد) بودند. تعداد زوجهای دارای دیپلم ۱۴۸ نفر (۳۲ درصد) و زوجهای فوق دیپلم ۵۶ نفر (۱۲/۳ درصد)، زوجهای لیسانس ۱۸۰ نفر (۳۹/۴ درصد)،

زوجهای فوق لیسانس ۶۲ نفر (۱۳/۶ درصد) و زوجها دارای دکتری ۱۱ نفر (۲/۴ درصد) بودند. مدت ازدواج زوجها، ۸۹ نفر (۱۹/۵ درصد) ۳ تا ۵ سال بود. ۹۵ نفر (۲۰/۸ درصد) ۵ تا ۱۰ سال، ۱۰۳ نفر از زوجها (۲۲/۶ درصد) ۱۰ تا ۱۵ سال و ۱۶۹ نفر (۳۷/۱ درصد) بیشتر از ۱۵ سال بود.

در بررسی همسانی درونی پرسشنامه از ضریب آلفای کرانباخ استفاده شده است که ضرایب آلفای مقیاس درون فردی و زیرمقیاسهای آن به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۷۴، ۰/۷۷، ۰/۷۸، ۰/۷۸ و ضرایب آلفای کرانباخ مقیاس بین فردی و زیرمقیاسهای آن به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۸، ۰/۶۵، ۰/۷۴، ۰/۶۵ می باشد و پایایی بازآزمایی ضرایب همبستگی نمره‌های مهارتهای درون فردی و بین فردی ۸۰ نفر از آزمودنی‌ها در دو نوبت موردسنجش قرار گرفتند، ضرایب همبستگی برای مقیاسهای درون فردی و بین فردی و زیرمقیاسهای آنها در سطح خطای کمتر از یک درصد ($P \leq 0.001$) معنادار می باشد.

جدول شماره ۱) ضریب همبستگی پیرسون بین عملکرد خانواده و مقیاسهای درون فردی و بین فردی زوجها برای بررسی روایی همگرا و تشخیصی

متغیر	عملکرد خانواده (FAD-I)	متغیر	عملکرد خانواده (FAD-I)
مهارتهای درون فردی	-۰/۵۷۴	مهارتهای بین فردی	۰/۷۳۵
خشیم	-۰/۴۳۲	آگاهی از همسر	۰/۶۹۱
سندرم بازگشت	-۰/۴۲۵	حل تعارض	۰/۶۲۹
تحریفهای شناختی	-۰/۵۱۵	همدلی	۰/۵۶۷
مکانیزم دفاعی	-۰/۴۱۰	فردیت - تعلق	۰/۴۱۳

بررسی روایی همگرا و واگرا (تشخیصی) مقیاس درون فردی و بین فردی زوجها، اجرای همزمان پرسشنامه عملکرد خانواده (FAD-I) مورد استفاده قرار گرفت که مطابق نتایج جدول شماره ۳) ضریب همبستگی پیرسون بین عملکرد خانواده و مقیاسهای درون فردی و بین فردی در سطح خطای کمتر از یک درصد ($P < .001$) معنادار می باشد. بنابراین روایی افتراقی مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی قابل مشاهده است، بدین معنی که مهارت‌های درون فردی با مقیاس عملکرد خانواده دارای همبستگی معنادار و معکوس است و مهارت‌های بین فردی با مقیاس عملکرد خانواده دارای همبستگی معنادار و مستقیم است.

بررسی مناسب بودن داده‌های جمع آوری شده برای تحلیل عاملی آزمونهای کرویت بارتلت و انجام شد با توجه به نتایج آزمونها مقدار $0/908$ نشان می دهد همبستگی موجود در بین داده‌ها برای تحلیل مناسب بوده است. براساس آزمون کرویت بارتلت، ماتریس همبستگی‌هایی که پایه تحلیل عاملی قرار می گیرد در جامعه برابر با صفر نیست. با توجه به میزان خی دو و سطح معناداری بین متغیرها همبستگی وجود دارد و داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب می باشند

جدول شماره ۲) کرویت بارتلت و KMO

۰/۹۰۸	آزمون کایت نمونه برداری
۱۲۴۶۴/۰۸	آزمون کرویت بارتلت
۲۵۵۶	درجه آزادی
۰/۰۰۰	سطح معناداری

جدول شماره ۲۳، بارعاملی گویه‌های مقیاس‌های درون فردی و بین فردی

مهارت‌های بین فردی						مهارت‌های درون فردی									
فردیت - تعلق		همدلی		حل تعارض		آگاهی از همسر		مکانیزم دفاعی		تحریف‌های شناختی		سندرم بازگشت		خشم	
بارعاملی	گویه	بارعاملی	گویه	بارعاملی	گویه	بارعاملی	گویه	بارعاملی	گویه	بارعاملی	گویه	بارعاملی	گویه	بارعاملی	گویه
۰/۴۴	۳	۰/۵۷	۱	۰/۵۱	۲۱	۰/۳۸	۷	۰/۳۲	۵	۰/۳۴	۲	۰/۳۲	۲۶	۰/۴۵	۱۸
۰/۳۲	۸	۰/۳۵	۴	۰/۳۲	۴۱	۰/۵۶	۴۰	۰/۴۷	۱۴	۰/۵۲	۶	۰/۳۸	۲۷	۰/۳۸	۲۲
۰/۳۲	۱۲	۰/۵۵	۱۰	۰/۳۳	۴۳	۰/۶۳	۵۳	۰/۴۳	۱۷	۰/۳۶	۹	۰/۳۳	۴۲	۰/۴۵	۲۵
۰/۳۷	۱۵	۰/۳۳	۱۱	۰/۳۱	۴۶	۰/۳۱	۵۴	۰/۳۳	۲۴	۰/۴۹	۳۳	۰/۳۸	۴۴	۰/۳۴	۳۵
۰/۳۳	۱۹	۰/۳۵	۱۳	۰/۴۲	۵۰	۰/۵۵	۵۷	۰/۳۴	۲۸	۰/۳۱	۳۴	۰/۴۴	۴۵	۰/۳۱	۳۷
۰/۳۸	۲۳	۰/۵۸	۱۶	۰/۴۵	۵۶	۰/۵۶	۶۰	۰/۴۱	۳۲	۰/۳۳	۶۷	۰/۴۲	۴۷	۰/۳۳	۷۱
۰/۳۴	۲۹	۰/۵۷	۲۰	۰/۵۵	۵۸	۰/۵۸	۶۱	۰/۴۴	۳۶	۰/۵۳	۷۰	۰/۳۵	۴۹	۰/۴۲	۳۹
۰/۵۳	۳۰	۰/۵۰	۳۱	۰/۵۹	۵۹	۰/۵۳	۶۳	۰/۴۱	۴۸	۰/۴۸	۳۸	۰/۳۱	۵۵	۰/۳۲	۶۵
۰/۵۷	۵۱	۰/۶۰	۶۴	۰/۳۶	۶۲	۰/۳۰	۶۸	۰/۳۱	۵۲	۰/۴۲	۷۲	۰/۶۱	۶۹	۰/۳۲	۶۶

باتوجه به روایی محتوایی و ظاهری و نظر متخصصان، تعداد ۹۰ گویه انتخاب گردید، در بررسی اولیه روی ۵۰ آزمودنی تعدادی از گویه‌ها که همبستگی کافی با کل آزمون نداشتند کنار گذاشته شدند. پس از اجرای پرسشنامه روی گروه نمونه اصلی و انجام تحلیل واقعی اکتشافی تعدادی گویه که بارعاملی بالایی در عوامل مختلف داشتند از

پرسشنامه حذف شدند در نهایت ۷۲ گویه از نظر آماری مورد تأیید قرار گرفت. تحلیل پس از چرخش نشان داد که عامل‌های استخراج شده ۵۹/۶ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. باتوجه به تحلیل عاملی انجام شده، گویه‌های مربوط به هر سازه و خرده‌سازه در عامل مورد نظر خود قرار گرفته است.

جدول شماره ۴) شاخص‌های آماری مقیاس‌های عملکرد خانواده و مقیاس‌های درون فردی و بین فردی

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
عملکرد خانواده	۱۳۴/۹	۱۶/۷۲	مهارت‌های درون فردی	۸۲/۵۶	۱۱/۱۹	مهارت‌های بین فردی	۹۹/۳۱	۸/۰۶
نقشها	۵۸/۶۵	۸/۵	خشم	۱۹/۳۷	۳/۱۹	آگاهی از همسر	۲۶/۲۰	۳/۴۵
حل مشکلات	۵۳/۲	۶/۷۸	سندرم بازگشت	۲۰/۰۷	۳/۸۱	حل تعارض	۲۵/۲۰	۳/۰۵
عواطف	۲۳/۸۲	۴/۱۴	تحریف‌های شناختی	۲۱/۶۶	۳/۸۲	همدلی	۲۶/۶۵	۲/۷۷
			مکانیزم دفاعی	۲۱/۴۴	۳/۸۲	فردیت - تعلق	۲۱/۲۵	۱/۶۳

در جدول ۴. شاخص‌های آماری میانگین و انحراف استاندارد مقیاس‌های عملکرد خانواده و مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی آورده شده است و براساس داده‌های این جدول، بین میانگین نمرات عملکرد خانواده و مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی با توجه به سن، جنس، تحصیلات و تعداد فرزندان و مدت ازدواج آنها تفاوت معنا داری وجود ندارد.

جدول شماره ۵) ضرایب آلفای کرانباخ و همبستگی بازآزمایی مقیاس‌های درون فردی و بین فردی زوجها

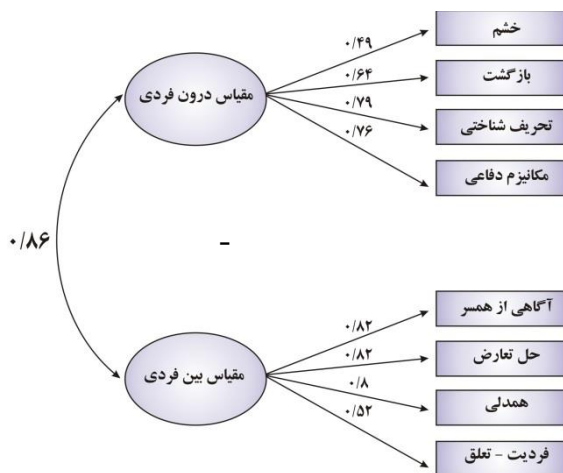
پایایی بازآزمایی	همسانی درونی	شاخص آماری متغیر	پایایی	همسانی	شاخص آماری متغیر
			بازآزمایی	درونی	
همبستگی پیرسون	الفای کرانباخ		همبستگی پیرسون	الفای کرانباخ	
۰/۸۱۱	۰/۷۵۵	مهارت‌های بین فردی	۰/۵۴۱	۰/۷۶	مهارت‌های درون فردی
۰/۷۴۹	۰/۷۸	آگاهی از همسر	۰/۶۲۱	۰/۷۴	خشم
۰/۶۹۰	۰/۶۵	حل تعارض	۰/۵۹۲	۰/۷۷	سندرم بازگشت
۰/۵۸۶	۰/۷۴	همدلی	۰/۷۱۴	۰/۷۸	تحریف‌های شناختی
۰/۶۲۹	۰/۶۵	فردیت _ تعلق	۰/۶۹۵	۰/۷۸	مکانیزم دفاعی

جدول شماره ۶) شاخص‌های برازش ساختار عاملی مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی زوجها

P	RMSEA	NFI	CFI	AGFI	GFI	χ^2 / DF	X^2
۰/۰۰۰	۰/۰۴۳	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۹۱	۰/۹۵	۴/۹۶	۹۴/۴۲

برای تأیید تحلیل عاملی اکتشافی از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد که شاخص‌های برازش مدل مربوط به آن در جدول شماره ۶ آورده شده است. در نسخه ۲۳ نرم‌افزار Amos از شاخص‌های دو (χ^2) (نسبت χ^2 / DF آزادی) و شاخص‌های برازندگی (GFI)^۱، شاخص اصلاح شده برازندگی (AGFI)^۲ شاخص نرم شده برازندگی (NFI)^۳ شاخص برازندگی تطبیقی (GFI) و شاخص ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA)^۴ استفاده شده است. با توجه به جدول فوق شاخص‌ها به برازش مطلوب رسیده‌اند.

1. Goodness of fit Index.
2. Adjusted Goodness of Fit Index.
3. Normed Fit Index.
4. Root Mean Square Error of Approximation.

شکل (۱): الگوی تحلیل عاملی تاییدی

بحث و نتیجه‌گیری

در ارتباط با خرده‌سازه‌های درون‌فردی (سندروم بازگشت به خانه مادری، مکانیزم‌های دفاعی، خشم و تحریف‌های شناختی) و خرده‌سازه‌های بین‌فردی (حل تعارض، همدلی، فردیت تعلق، آگاهی از همسر) در خرده‌سازه حل تعارض مقیاس^۱ (MCQ) که یک ابزار ۵۴ سؤالی با هدف سنجش تعارضات زناشویی و با آلفای کرانباخ کل ۰/۹۶ است، مقیاسی مشاهده شد (ثنایی، ۱۳۸۷، ص ۵۷). همچنین مقیاس تاکتیکی‌های تعارض موری‌ای، اشتراک که یک ابزار ۱۵ سؤالی با هدف سنجش خشونت در خانواده و تاکتیک حل تعارض (استدلال، پرخاشگری کلامی در خشونت) با ضریب آلفای کرانباخ ۰/۶۲ تا ۰/۸۸ مشاهده شد (ثنایی، ۱۳۸۷). گلמן معتقد بود که مقیاس او و بویاتزیس از شانزده مورد، چهارده مورد آن اندازه‌گیری توانش‌های عاطفی است و هیچکدام از آنها در برگیرنده کامل هوش عاطفی نیست و بیشتر صفاتی چون پایداری و چندین خصیصه دیگر را اندازه‌گیری می‌کند که شبیه به آزمون‌های سنتی شخصیتی

1. Marital Conflict Questionnaire.

است. برخی از این مقیاس‌ها که جهت اندازه‌گیری هوش عاطفی ساخته شده است خودسنجی است و برخی دیگر به شکل مقیاس درجه‌بندی مشاهده‌گراست. پرسشنامه بارآون^۱ با استفاده از ضرایب آلفای کرانباخ جهت محاسبه همسانی درونی از (۰/۶۹) تا (۰/۸۶) را نشان داده است. پرسشنامه سایبریاشرینک سازگاری درونی (۰/۶۹) تا (۰/۸۶) را نشان داده است و برای تعیین پایایی از ضریب آلفای کرانباخ استفاده کرده است (عارفی، رضویه، ۱۳۸۲).

مقیاس شات که براساس مدل مایرو سالووی ساخته شده است با استفاده از ضرایب آلفای کرانباخ همسانی درونی (۰/۸۲) تا (۰/۹۰) را نشان داده است و ضریب بازآزمایی را ۰/۷۸ گزارش کرده است. این مقیاس با روایی مناسبی گزارش شده است (شات، ۲۰۰۷).

در این پژوهش مقیاس ساخته شده برسنجش توانایی در دو حیطه مهارتهای درون فردی و بین فردی تأکید دارد برخلاف مقیاس‌های نامبرده که بیشتر براندازه‌گیری ویژگی و یا خصیصه‌ای از هوش عاطفی است. این مقیاس به آنچه که شات (۱۹۸۸) و بارآون و بویاتزیس^۲ (۱۹۷۷) ساختند توجه داشته است در مهارتهایی چون تشخیص، تنظیم و بهره‌برداری از هیجانات فردی در مقیاس شات و آگاهی از وضعیت هیجانی و احساسی خود، حساسیت و علایق دیگران و پذیرش دیدگاه‌های دیگران و در مجموع توانایی‌های ادراک هیجانی، تنظیم هیجانی و بکارگیری هیجان‌ها که در مقیاس‌های هوش هیجانی دیده می‌شود را پوشش داده است همچنین به سازه‌های متفاوتی از مهارتهای درون فردی از جمله توانایی تمایز از سندرم بازگشت به تجارب اولیه (تنظیم و تفکیک هیجانات گذشته و اکنون) توجه به توانایی ناهمساز کردن مکانیسم‌های دفاعی (اداره و ابراز هیجانات) توانایی مدیریت تحریف‌های شناختی (اداره افکار و احساسات) و در بعد مهارتهای بین فردی علاوه بر همدلی و حساسیت به علایق همسر

1. Bar-on Questionnaire.

2. Baron, C., & Boyatzis, R.

مقابل، توانایی حل تعارض به معنای (تحمل و تنظیم دیدگاه‌های همسر مقابل) آگاهی از همسر مقابل به معنای (آگاهی از حالت‌های روانی و تشخیص افکار و احساسات همسر مقابل) و توانایی تنظیم مرزهای ارتباطی و مهارت حفظ فردیت در کنار احساس تعلق و برون‌سازی با همسر مقابل همگی از خرده‌آزمون‌های مقیاس مهارت‌های درون‌فردی و بین‌فردی است.

غالب تحقیقات موجود در زمینه زنان و مردان متأهل با استفاده از مقیاس‌هایی است که محتوای سؤال‌ها ویژه روابط زوجها نیست (به عنوان مثال، سازه تحریف‌های شناختی دارای محتوایی است که در همه نمونه‌ها قابل اجراست از جمله نمونه زنان و مردان متأهل). این پژوهش روی نمونه‌ای از زنان و مردان متأهل که هم بومی تهران وهم غیربومی و از شهرها و فرهنگ‌های مختلف جامعه ایرانی بودند انجام شد. بنابراین نمونه مناسبی جهت انجام این پژوهش بودند.

یافته‌های پژوهش حاضر ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس مهارت‌های درون‌فردی - بین‌فردی زن و شوهران، شامل: روایی سازه، روایی همگرا و تشخیص (افتراقی)، همسانی درونی و پایایی بازآزمایی را در نمونه‌ای از جمعیت عمومی تأیید کرد.

نتایج این پژوهش روایی همگرا و روایی واگرایی مناسب مقیاس مهارت‌های درون‌فردی - بین‌فردی را نشان داد. در بررسی پایایی مقیاسها، همسانی درونی گویه‌های مقیاس مهارت‌های درون‌فردی - بین‌فردی و زیرمقیاس‌های آن برحسب ضرایب آلفای کرانباخ محاسبه شد و مورد تأیید قرار گرفت. شاخص‌های نرم‌شده برازندگی، برازش تطبیقی، برازش خوب مدل را نشان می‌دهد.

تمامی خرده‌سازه‌های بررسی شده در مقیاس مهارت‌های درون‌فردی و بین‌فردی در اکثر پژوهش‌های مربوط به موضوعات زنان و مردان متأهل و روابط بین‌فردی و درون‌فردی همسران مشاهده شده است. پادیا (۲۰۱۴)؛ کلیر، دشی و تایلر (۲۰۱۱)؛ لیوندی (۲۰۱۳)؛ لاکوت (۲۰۰۷) بر متغیر تعارض و حل تعارض و روابط زوجها تأکید کرده‌اند. یلسما و

شریلان (۲۰۰۳)؛ باریو (۲۰۰۹) خشم، تنظیم خشم و روابط زناشویی زوجها را با یکدیگر مرتبط دانسته‌اند. کاسلو و همکاران (۲۰۰۲)؛ سندروم‌های بازگشت به خانواده مبدأ و عملکرد زناشویی زوجها را با یکدیگر مرتبط مشاهده کرده‌اند. مولروندرمر (۱۹۷۷)؛ حمام چی و اوزترک (۲۰۰۴)؛ استاکرت و بورس‌سیش (۲۰۰۳) تحریف‌های شناختی و کیفیت روابط بین فردی زوجها را با یکدیگر مرتبط دانسته‌اند. مولروون زیل (۱۹۹۱)؛ مگانگ و انهپول، واینسگرز (۲۰۱۰)؛ پدروسا، ویگل، ویولز، ارنیج، بائوملرونیکلیمان (۲۰۰۸) از جمله کسانی بودند که بین آگاهی احساسی و آگاهی شناختی و روابط بین فردی زوجها رابطه معنادار مشاهده کردند.

داتیلو (۲۰۱۰)؛ فریدبرگ (۲۰۰۷) همدلی و روابط زوجها را با یکدیگر مرتبط دانستند. ایفرت (۲۰۰۶)؛ کلور (۲۰۰۹) روابط بین فردی زوجها را تحت تأثیر چگونگی فردیت-تعلق آنها مشاهده کردند. کرامر (۲۰۰۲)؛ و دوانلو (۱۹۹۵) عملکرد زناشویی زوجها را با مدیریت مکانیسم‌های دفاعی با یکدیگر مرتبط دانستند.

یافته‌های پژوهش ضمن تایید سازه‌های مهارت‌های درون فردی و بین فردی از شواهد موجود در مورد اهمیت آنها در عملکرد زن و شوهرها در روابط بین فردی و درون فردی شان حمایت می‌کنند.

این یافته‌ها می‌توانند برای غنی‌سازی نظریه‌های مربوط به کیفیت روابط زناشویی و تأثیر مهارت‌های درون فردی و بین فردی بر عملکرد زندگی زوجی مورد استفاده قرار گیرند. براساس یافته‌های این پژوهش، مقیاس مهارت‌های درون فردی و بین فردی زوجها، به عنوان مقیاسی معتبر می‌تواند برای بررسی موضوعات و مشکلات متفاوت زن و شوهرها به کار بسته شود. از این مقیاس، می‌توان برای پژوهش‌های اکتشافی استفاده کرد. البته این مقیاس با محدودیت‌هایی چون مقدماتی بودن همراه است و نیاز به تدارک طرح‌های پژوهشی دیگر به منظور تکمیل فرایند اعتباریابی و تکرار پژوهش‌هایی برای تایید یافته‌های فعلی دارد.

از آنجایی که پرسشنامه طراحی شده و مبانی نظری که این پرسشنامه براساس آن

ساخته شد از یک چارچوب نظری از مهارت‌های درون روانی براساس رویکرد تحلیلی-پویایی و مهارت‌های بین فردی براساس رویکرد سیستمی - ساختاری را مورد توجه قرار داده است. بنابراین مقیاس مهارت‌ها می‌تواند جهت سنجش مهارت‌های زناشویی در تحقیقات زوجها و خانواده مورد استفاده قرار گیرد؛ و همزمان با یک پرسشنامه می‌تواند حیطه‌های متفاوتی در روابط زنان و مردان متأهل را بررسی کرد. همچنین بعد از مداخلات زوج درمانی می‌توان جهت سنجش اثربخشی راه حل‌ها از این آزمون استفاده کرد.

منابع

- ثنائی، ب. علاقبند، س. فلاحتی، ش. هومن، ع. (۱۳۸۷). *مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج*. تهران: نشر بعثت.
- ریحانی، ف. (۱۳۹۰). بررسی و مقایسه هوش هیجانی و مکانیسم‌های دفاعی در زوجها در آستانه طلاق و عادی شهر اصفهان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت.
- سیاروچی، ژ. فورگاس، ژ. مایر، ج. (۱۳۸۳). *هوش عاطفی در زندگی روزمره*. ترجمه: ا. امام‌زاده‌ای. اصفهان: نشر نوشته.
- شاکردولق، ع. بوکانی، ک. (۱۳۹۴). نقش ویژگی‌های تشخیص و مکانیسم‌های دفاعی در پیش‌بینی سازگاری زناشویی زوجها دارای مشکل نازایی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.
- عارفی، مژگان؛ رضویه، اصغر. (۱۳۸۲). بررسی پرخاشگری آشکار و ارتباطی با سازگاری عاطفی - اجتماعی دانش‌آموزان دختر و پسر ابتدایی، *مجله دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، (۱۶)، ۵، ۱۱۳-۱۲۵.
- قدسی، م. هنرپروران، ن. قادری، ز. (۱۳۹۳). مقایسه مکانیسم‌های دفاعی و تحریف‌های شناختی زوجها متقاضی طلاق با زوجها عادی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت.
- گلدنبرگ، ا. گلدنبرگ، ه. (۱۳۸۲). *خانواده درمانی*، ترجمه ح. حسین‌شاهی، س. نقشبندی، ا. ارجمند. تهران: نشر روان.
- مک‌کی، م. و همکاران (۱۳۹۲). *مهارت‌های زندگی زناشویی*. ترجمه ش. محمدخانی. تهران: ورا دانش.
- منصور، ل. و خورشید، ح. (۱۳۷۸). *ساخت پرسشنامه سازگاری خوابگاهی دانشگاه‌های شهر تهران*. گزارش طرح پژوهشی دانشگاه شهید بهشتی.
- نجاریان، ف. و وثایی، ب. (۱۳۷۵). بررسی اعتبار و روایی مقیاس سنجش خانواده (FAD)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی رودهن.

- Andrews, G., Singh, M., & Bond, M. (2000). The defense style questionnaire. *Journal Nervous and Mental Disease*, 18, 246-256.
- Averill, J.R. (1983). Studies on anger and aggression: Implications for theories of emotion, *American Psychologist*, 38, 1145-1160.
- Baldmeister, R.F., Stillwell, A., & Wotman, S.R. (1990). Victim and perpetrator accounts of interpersonal conflict: Autobiographical Narratives about Anger, *Journal of Personality and Social psychology*, 59, 994-1005.
- Baron-cohen, S., (2003), *The essential difference the truth about the male and female brain*. New york: pres.
- Barrio, V., Aluja, A., & Spielberger, C. (2004). Anger Assessment with the stazxia: psychometric Properties of new instrument for children and adolescents. *Personality and individual differences*, 37, 227-244.
- Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. New yourk: Jason Aronson.
- Broom, E. (2002). An examination of factors related to the cognitive and affective empathy levels of adjudicated youth. *Dissertation Abstracts International Section A*, 63.
- Butter, R.P. (2010). *Ameta-nalysis of empaty training programs for client populations*. A dissertation submitted to the faculty of social work. The University of Utah.
- Claire, M. Dush, K., & Taylor, G. (2011). Trajectories of marital conflict across the life course: Predictors and Interactions with Marital happiness Trajectories. *Journal of Family Issues*, 33, 1341-368
- Cramer, P. (2002). Defense mechanisms. behavior, and affect in young adulthood. *Journal of Personality*. 70, 103-126.
- Cutierrez, S.M., Escarti, C.A., & Pascual, C. (2011). Relationships among empathy, prosocial behavior, aggressivenss, self-efficacy and pupils' Personal and social responsibility. *Psicothema*, 23, 9-13.
- Datilio, F. M., & Van hout, G. L.M. (2006). The problem solving component in cognitive-behavioral couple therapy. *Journal of family psychotherapy*, 1, 12-19.
- Dattilo, F.M. (2010). *cognitive - behavioral theory with couples and families: a comprehensive guide for clinicians*, Guilford press. New York.
- Davanloo, H. (1995). Intensive short-term dynamic psychotherapy: spectrum of psychoneurotic disorder. *International Journal of Shortterm psychother*, 10, 121-145.
- Day, R. (2003). *Introduction to Family Processes*. London, Lawerne Erlboun Association Inc. Publisher.
- Eifert, G., & Forsth, J. (2005). *Acceptance and commitment therapy for Anixty Disorders*. Okland, CA: New Harbinger Publications.
- Ellis, A. (2003). the nature of disturbed marital interaction. *Journal of Rational Emotive & cognitive Behavior therapy*, 21, 147-153.
- Epstein, N.B., Baldwin, L. M., & Bishop, D.S. (1983). The Mcmaster Family assessment Device, *Journal of marital and Family therapy*, 9, 171-180.
- Esmaili, S., Zade Moahammdi, A., & Hakimi, M. (2016). Pridicting marital satisfaction on the basis of early maladaptive schema in married women, Tehran,

- Iran. International Journal of Medical Research & Health science, 58, 262-270.
- Farahbakhsh, K. (2012). [The Correlation between Perceived Family of Origin and nuclear family characteristics and its relationship with marital conflicts]. Journal of psychotherapy and counseling culture, 3, 35-60 [Persian].
 - Farahbakhsh, K. (2004). Comparing effectiveness of rational 1,2,3, emotive-behavior marital counseling, reality marital counseling and combination of them on marital conflict, S. (Ph.D) Thesis J. of Allameh tabatabaee.
 - Flacke D., Wagner A., & Mosmann C.P. (2008). The Relationship Between Family of origin and marital adjustment for couples in Brazil. Journal of family psychotherapy. 19, 170-186.
 - Framo, J.L. (1981). The integration of Marital therapy with sessions with family of origin. In A. S. Gurman & D. P. Kniskern (Eds). Handbook of family therapy. New York: Brunner/Mazel.
 - Freedberg, S. (2007). Re-examining Empathy: A relational feminist point of view. Social work, 52, 251-259.
 - Frijda, N. (1986). The Emotions. New york: Cambridge university Press.
 - Gardner B.C., Busby D.M., Burr B.K., & Lyon, S.E. (2011). Getting to the root of relationship attributions: Family-of-origin Perspectives on self and Partner views. Contemporary Family Therapy. 33, 253-272.
 - Gottman, G.M., & Levenson. R.W. (2000). The training of divorce, predicting when couple will divorce over a year period. Journal of Marriage and the family, 62, 737-745.
 - Gottman, J.M., & Levenson, R.W. (1994). Marital Processes Predictive of later dissolution: Behavior, psychology, and health. Journal of personality and social psychology, 63, 22-233.
 - Grish, J.H., & Fincham, F.D. (2001). Interpersonal Conflict and Child Development Theory, Research and Application. Cambridge University Press.
 - Hawton, K. (2007). Sex therapy: A practical guide. New York: oxford University Press.
 - Homamci, Z., & Buyukozturk, S. (2004). The interpersonal cognitive distortions scale: development and psychometric characteristics. Psychological reports, 95, 291-303.
 - Jeni, L., Burnette, A., & Renae, F. (2009). Individual differences in implicit theories of relationships and partner fit: Predicting forgiveness in developing relationships. Journal of Personality and individual Differences, 34, 45-56.
 - Juliffe, D., & Farrington, D.P. (2006). Examining the relationship between low empathy and bullying. Aggressive Behavior, 32, 540-550.
 - Jounes, H. E. (2003). Anger and behavioral approach system. Personality and Individual Differences, 35, 995-1005.
 - Kaplan, B.J., & Sadock, V.A. (2015). Synopsis of psychiatry Behavioral sciences, Updated with DSM-5. 11 nd . Iran.: Arjmand Publication. 367-68 [Persian].
 - Kaslow, W. (2001). whither counter transference. In couples and family therapy: A systemic. Perspective. Journal of clinical psychology, 57, 1029-1039.

- Kernberg, O.F. (1984). Severe personality disorder: Psychotherapeutic strategies, New Haven: Yale university press.
- Khajouei Nia, M., Ghiasi, M., Izadi, S., & Sarami Forooshani G.R. (2015). Study early Maladaptive Schemas as schmas as predictors of marital dissatisfaction in india and iran-role of conditional schemas as a mediator and moderator. Journal of APP Environmental Biological Science, 5, 590-597.
- Khout, H. (1977). The relation of the self modison, C1: International University Press.
- Klever, P.H. (2009). Goal differentiation effectiveness, emotional maturity, and unclear family functioning journal of marital and family therapy, 35, 303-316.
- Krichler, F., Rodjer, C., Holz, L.E. & Meier, K. (2007). conflict and decision in close relationship, love, money and daily routine, New York. Psychology Press.
- Kufman, M. (2011). How families facilitate the development of empathy in children: A Family systems theory Prespective. Ph.D Dissertation, Kansas state University.
- Kufman, M. (2011). How families facilitate the development of empty in children: A family systems theory prespective, Ph.D. Dissertation, knsas state university.
- Laquet, W. (2007). Short term couple therapy. The imago model in action, New York: Rutledge.
- Lazarus, R. S. & Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal and Coping*. New York: Springer.
- Lorenz, O., Conger, R.D. Melby. J.N., & Bryant, C. M. (2006). Observer, self and partner repaorts of hostile behaviors in romantic relationship. Journal of marriage and Family, 65, 1163-1165.
- Lundy, J.C. (2013). The relationship of marital sex role discrepancy with marital conflict, marital adjustment, and marital stability among marriage enrichment couples. <http://hdl.handle.net/2346/19204>.
- Markman, H.J., Rhoades, C.K., Stanley, S.M., Rayan, E.P., & Whitton, S.W. (2010). The premarital communication roots of marital distress and divorce: The first five years of marriage Journal of Family Psychology, 24, 289-298.
- Mayer, J.D., Carus, D. & Salovey P. (1999). Emotional intelligence meets traditional standards for an intelligence. Manusript submitted for publication.
- Mayer, J.D. (1998). A systems framework forth the Field of Personality psychology, Inquiry, 9, 118-144.
- Mayer, J.D. (2001). Rater analyses of traits inregard to primary partsw Theory. Unpublished raw data.
- Mc Daniel, B.J. Drouin, M. & Cravens, J.D. (2017). Do you have anything to hide? Infidelity related behaviors on social media sites and marital satisfaction Computers in Human Behavior, 66, 88-95.
- MC Goldrick, M., & Carter, B. (2003). The family life cycle. In f. wals (Ed.), Normal Family processes: Growing diversity and complexity (5th ed.), New york: The Guilford Press.
- Meganck, R. Vanheule, S., Desmet, M.R., & Inslegers, R. (2010). The observer Alexithymia scale: A reliable and valid alternative for alexitymia measurement

- Journal of personality Assessment, 92, 175-185.
- Melton, A.M. & Schulenberg, S.E. (2007). The relationship between meaning in life and boredom proneness: examining a logotherapy postulate. *Psychological reports*, 101, 106-1022.
 - Moller, A.T., & Vanzyl, P.D. (1991). Relationships beliefs, interpersonal perception and marriage adjustment. *Journal of clinical psychology*, 47, 28-33.
 - Moller, A.T., & Vander Merwe, J.D. (1997). Irrational beliefs, interpersonal perception and marital adjustment. *Journal of Rational Emotive and cognitive Behavioral therapy*, 15, 260-290.
 - Muraru, A.A., Juliuc, M.N. (2011). Family – of – origin, romantic attachment and marital adjustment a path analysis mode., *Procedia social and Behavioral Sciences*, 33, 90-93.
 - Navaei, J., & Mohammadi Arya, A. (2016). Association between the early maladaptive schemas and extra marital relationship among married people *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 4, 18-27.
 - Noller, P., & Ruzzence, M. (1991). The effect cognition and affect on marital communication, In G.J.O. Fletcher G.D. Fincham (Eds). *Cognition in close relationships*. New Yourk: Lawrence. Erlbaum Associates.
 - Oatley, K. (1992). *Best laid Schemes: The psychology of Emotions*, Cambridge, England: Cambridge university Press.
 - Paideia, P. (2014). *Marital quality and attachment: The mediator role of conflict resolution styles*. Universidade federal do Rio Greand do sul, porto Alegre-RS, Brazil.
 - Papero, D.V. (1992). *Bowen family systems theory*. Boston. MA: Allyn, Badon.
 - Pedrosa, F., Weigl, M., Wessel S.T. , Irnich, D., Baumueller, E., & Qwinkelmann, A. (2008). Parental bonding and alexithymia in adults with fibrom yalgia. *Psychosomatics J cons L pasychiatry*, 49, 115-22.
 - Pourabbas, S. (2016). Investegration the relationship between the early moladative schema & marital satisfaction among 25 to 45 years old couple. *International Journal of Humanities and Cultural studies*, 665-675.
 - Schutte, N.S., Malou, J.M., Theorstein Ssoh, E.B., Bhuttar, N. & Rooke, S.E. A (2007). Meta analytic inverstigation of the relationship between emotional health. *Interlligence Personality and Indeividual Differences*, 42, 921-933.
 - Siffer, A. & Schwara, B. (2010). Spouses demand and with drawal during marital conflict in relation to their subjective well-being *Journal of Social and personals relationships*, 28, 262-277.
 - Simon, V.A., & Furman, W. (2010). Interparental conflict and adolescents romantic relationship conflict. *Journal of research on adolescence*, 20, 188-209
 - Skowron. E.A. Stanley, K., & Shapiro, M. (2009). A longitudinal perspective on differentiation of self, inter personal, and psychological well-being in young adulthood. *Contemporary Family therapy*, 22, 234-244.
 - Sousa, A.D., McDonald, S., Bushby, J. Li, S., Dimoska, A., & James, C. (2010). Under standing deficits in empathy after traumatic brain injury: The role of affective responsivity. *Cortex*, in press.

- Stakert, R. & Bursich, K. (2003). why am I unsatisfied? Adult attachment still, gendered irrational relationships beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and individual differences*, 34, 1419-1429.
- Strayer, J. & Rovberts, W. (2004). Empathy observed anger and aggression in 5-year-olds. *Social Development* 13, 1-13.
- Szczygiel, D., Buszny J. Bazinska R. (2012). Emotion regulation and emotional information processing. The moderating effect of emotional awareness. *R ERS Indiv Differ*, 52, 433-7.
- Topham, G.L. Larson, J.H., & Homan, J.B. (2005). Family-of-origin predictors of hostile conflict in carely marriage. *Contemporary Family Thrapy*, 27, 101-121.
- Tuason, M.T.Q., & Friedlander, M. (2000). Do parent's Differentiation Levels predict those of their adult children and other test of bower theory in Philippine sample *Journal of Counseling Psychology*, 47, 24-35.
- Ueberlacakeer, L.A., whisman, M.A. (2004). Relationships beliefs, attribution, and partner behaviors among depressed married women, cognitive therapy and research, 29, 143-45.
- Weaks, G.R., & Treat's, R. (2010). Couples in treatment. Techniques and approaches for effects of thought suppression, *journal of personality and social psychology*, 53, 5-13.
- Whitson, S., & EL-Sheikh, M. (2003). "Marital conflict and health: Processes and protective factors." *Aggression and Violent Behavior*, 8, 283-312.
- Yelsma, P., Hovestadt, A.J. Anderson, W.T., & Nilsson, J.E., (2000). Family – of origin expressiveness: Measurement, meaning, and relationship to alexithymia. *Journal of Marital and Family therapy*, 26, 353-363.
- Zocali, R., Muscatello, M., Bruno, A., Barilla, G., Campolo, D., Meduri, M. Familiari, L. Bonica, M., Consolo, P., & Scaffidi, M. (2007). Anger and ego defence mechanisms in non-psychiatric patients with irritable bowel syndrome. *Digestive and liver disease*, 38, 195-201.